

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęst. 2. An dilecto proximi naturalis an supernaturalis imperetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

QVÆSTIO II

An dilectio proximi naturalis, an supernaturalis imperetur?

§. 1. **N**oua est ista disputatio, & quod deterius censeo, noua sententia. Caietanum legem à Deo latam, esse de amore naturali arbitratur, non autem de illo qui supra naturam infunditur. Aliud tamen scriptura dicitur. Diligere eum proximum oportet propter Deum, eadem quâ Deum amamus caritate, quâ diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Deinde, proximi dilectio facit ad salutem, de illâ namq; dicitur. Hoc fac, & viues. Supernaturalis autem proximi dilectio hoc facit. Non potest autem natura peccato deprauata, tot occasionebus irritata, sine Dei gratiâ præceptum dilectionis implere, vt proximi etiam inimicum, nocentem, crucientem, occidentem diligit, & diligit, sicut semetipsum, seu vt Syrus loquitur, sicut animam suam.

Supernaturalis caritas imperatur.

Caput autem legis est, proximum diligere propter Deum. Nam amorem Dei proximi dilectio completur. Si enim Dei causâ proximum complector, certe Deum arctius diligo, cuius amor est causa hominē amandi. Quod si illa lex, quæ omnium finis est præceptorum naturalibus viribus potest impleri, non est ad legem seruandam opus gratiâ supernaturali: nec longe receditur à Pelagianismi blasphemîâ, gratiæ diuinæ negatrice, cum tamen Apostolus. Rom. 8. doceat, impossibile esse vt iustificatio legis in nobis impleatur, in quo infirmabatur per carnem. Ideo enim filius Dei venit, vt per eius gratiâ legem seruare possimus. Cur vero Deut. 30. 6. tam serîo dicitur: Circumcidet dominus Deus tuus cor tuum, & cor seminis tui: vt diligas Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in totâ animâ tuâ, vt possis viuere, omnes autem maledictiones has conuertet super inimicos tuos.

Proximus propter Deum diligitur.

Quorsum opus est cordis circumcisione, si aliud amandi proximi genus non requiritur, quam quod posset etiam præstare incircumcisus? Nam & Philistæus naturaliter amare proximum potest. Nec censendum illud maximum mandatum, si ad ordinem naturalem pertinet, ad vitam æternam est inutile. Multo minus ex eo lex pendet, & prophetæ.

§. 2. Rationes quibus hoc paradoxon astruunt, non modò infirmæ sunt, verum etiam sophisticæ.

Certus sit, inquit, amor in proximum, oportet. Neq; enim minus dubitare debes, proximum tuum à te diligi, quam tu ipse à te ipso. At proximum à te diligi dono caritatis supernaturalis infuso, id vero incertum est. Fieri enim potest, vt eo dono careas. Sane sine reuelatione cognoscere non potes te habere.

Respondeo. Duo assumi, & statui tanquam vera, quæ sunt falsa. Primum est, certum esse cuiquam, se sibi sic conciliatum esse, vt verâ & supernaturali caritate se complectatur, propter Deum. Nam nihil est facilius, quàm quid auriar naturalem loco spiritualis caritatis substitui. Ad supernaturalem opus est animam suam odisse in hoc mundo, vt in æternam vitam custodiant, at multi se amando perdunt. De illo amore spirituali ac diuino, nemo nisi reuelâre domino certus est. Decipi enim facile quisq; potest, & si vspiciam late-re vitia consueuerunt, in amore sui sunt abditissimæ latebræ. Non ergo de hoc amore certum quicquam habetur, nisi spe, & signis probabilibus.

Caritatis sua supernaturalis nemo certus est.

Alterum erratum ex priori natum est. Nempe certos nos esse de amore in proximum. Neq; enim de amore supernaturali certum esse necesse est. Quamuis enim bona illi ex animo precemur, constanterq; velimus. Non tamen constat, an non aliquid vitij, quod eum amorem vitiet, sit additum. Aut naturæ sit, non caritatis affectus.

Na

§. 3. Cur

idem sit ex toto corde, quod super alia omnia integrè, ac perfectè, vt nihil Dei amari antepositur, vel agetur. Altero modo vt semper acta Dei cogitetur, & diligatur, & sic animum Dei amari occupatum teneat, vt nihil obrepere possit, quod sit, non inquam contra, sed præter Dei, vel proximi charitatem. Priore modo fatemur imperari nobis, vt Deum ex toto corde diligamus. Sed cum hac dilectione negamus pugnare peccata venialia, ac per hoc falsum esse contendimus repugnare obseruantia legi, quamlibet leue peccatum. Posteriore modo fate-mur, nullam vitiosam cogitationem obrepere posse ei, qui totus in Dei amore occupatur: sed eam dilectionem, quæ propria est beatorum, nobis in hac vitâ non propriè imperari, sed tantum indicari assensimus, vt nimirum sciamus, quospen ac desideria dirigere debeamus.

§. 3. Occurrit tamen Pareus. [Sed est inanis il-lusio. Est in phrasi hebræa (Ex toto corde) non si-gnificat omnimodam perfectionem, sed sincerum cordis affectum, hypocrisis oppositum. Hoc tamen præceptum omnimodam actualem & habitualem dilectionis perfectionem, distictè semper præcipit. Secundo prior perfectionis modo etiam repugnant venialia. Sunt enim defectus; at omnis defectus repu-gnat perfectioni. Tertiò hoc summum est mandatum, ergo obligat, & perfectissimo sensu primum est & summum. Quartò de Dauide, Iosia, Zacharia illud it-ectori, nam supra dixit Dauidem & Petrum letaliter lapios.]

Respondeo ad 1. & 2. Requiro probationem eius, quod negauit Bellarminus, eam tertio loco adfert. Perfectissimo sensu est primum, & summum mandatum, ergo obligat ad omnimodam actuale, habituale perfectionem. Consequentiam quomodo probas? Deinde si probates, iam corruent illa, cap. 6. Sancti debent, possunt, esse perfecti in hac vitâ perfectione partium, non graduum, id enim Deus præcipit. Quâquam absurdum est, hoc præceptum ita obligare in hac vitâ, vt semper actu diligamus. Non imperatur nobis, quod Cherubim & Seraphim, quod ipse dominus leuis in celo præstat. Nam si nullam omnino interruptionem, aut diuisionem lex illa admittit, impij sunt leges ciuiles, & Academiae, quæ variis officiis, studiisq; homines distinent, quibus cum etsi habitua-lis dilectio Dei possit consistere, actualis tamè inter-rumpitur, aut si & actus amandi perseuerat, non tamè omnimodam habet perfectionem, dimidiato in alias citius animo. Quicunq; igitur aliud negotium præci-pit, contra hoc præceptum delinquit. Non enim per-fectissimo modo actualiter Deo inhaeret, cuius intè-rio in alia quæcunq; diuiditur.

Ad 2. Futilis paralogismus. Omnis defectus repu-gnat perfectioni. Ergo leuia peccata, quæ sunt defe-ctus, repugnant priori perfectioni. Non quicquid repu-gnat perfectioni, id repugnat omni perfectioni, non omnis defectus, repugnat omni perfectioni, quidam repugnat perfectioni graduum, non par-tiam, quidam vtriq;

Ad 4. Toto celo aberrat. Dauid & Iosias, cæteri-q; toto corde secuti sunt Dominum, sed non cum pec-carent mortaliter: cum Dauid adulterio, Petrus ne-gatione à Deo recederent, non illi tum corde seque-bantur Dominum, non hoc dixit Bellarminus. Sed eos toto corde secutos esse, cum rectè viuerent non peccando. Dauid cum Sauli parceret, Iosias cum re-gnum ab idololatria purgaret. Petrus cum paratus es-set in carcerem, & in mortem ire. Qui toto corde Deum sequitur, aliquando mutato corde recedit, quia mutabiliter sequitur. Adam in originali suâ iu-stitiâ toto corde diligebat Deum, nec tamen eius lapsus non fuit letalis.

Adam. Conzen in Euang. Tom. I.

§. 3. Cur vero, inquit, Deus proximum amari ex caritate imperaret infusā, cum illud præceptum sit omnino superfluum? Nam in mandato de Deo diligendo continetur. Qui enim Deum amare iubetur, etiam ad eos qui Dei sunt amandos astringitur.

Respondetur, Non esse superfluum, quod rem vberius & disertius explicat. Deum amare præcipimur, ac proinde id quod Dei opus est. Singulatim tamen id præcepit Deus, ne quispiam necessarium non putaret. Et videmus Iudæos sic legem interpretatos, ut inimicos odisse sibi permitterent. Eadem etiam ratione conficere aduersarij possent, decem præcepta Decalogi superflua esse, quod in his duobus contineantur: sed ablit blasphemia, ut dicamus, Dei verbum superflua nobis obtrudere. Quod si præceptum proximi diligendi ex primo pendet, quo Deum diligere iubemur, supernaturaliter est diligendus: nam hoc præceptum de charitate supernaturali omnes intelligunt. Cum igitur iam etiam expressè proximi dilectio proponitur, idem quod in primo præcepto implicite continebatur, nobis mandatur.

Quin & illud absurdum est. Postquam prima lege imperata est nobis proximi dilectio per caritatem infusam; altera deinde mandari, ut eum amore naturali complectamur. Nam eadem ratione dicendum esset, præceptum Dei diligendi esse naturalis ordinis: quod si illo præcepto tenemur omni modo Deum diligere, ita altero proximum diligere oportet.

Si enim non est præceptum diligendi Dei & proximi, supernaturalis erga Deum amoris præceptum, etiam mandatum de proximo diligendo includit: nec modo naturalis, sed etiam supernaturalis est dilectionis, quā proximum complectatur.

Plus hac lege à nobis postulari quam natura præstare possit, ostendit Augustinus Hom. 38. l. 50. homiliarum. Non solum in nouo, sed etiam in veteri testamento admonemur, fratres dilectissimi, qualiter perfectam charitatem tenere debeamus. Sic enim ipse Dominus in Evangelio dixit: Diliges proximum tuum, sicut teipsum. Tractemus ergo aliquantum de amore hominis in hominem: quia sunt amores hominum peruersi, ipse peruersè amat alterum, qui & se peruersè amat. Et deinde: Remoue ergo istos illicitos, quæramus licitos, incipit amor licitus à coniugio, sed adhuc carnalis est. Videtis quia communis est cum pecoribus: & passeres illi, qui personant, habent coniugia, & nidos faciunt, simul eua confouent, simul pullos nutriunt. Licitus quidem amor iste in hominibus: sed videtis, quia carnalis est. Secundus amor filiorum est, sed adhuc ipse carnalis est. Non enim est laudandus, qui amat filios, sed detestandus, qui non amat. Et paulò post. Alius est qui est propinquorum, iam iste videtur proprius hominum si non sit consuetudinis. Nam maior est amor qui extenditur vitra propinquos. Et: ab extraneis ad inimicos peruenit. Denique: Est & alia superior amicitia, non consuetudinis, sed rationis, quā diligimus hominem propter fidem, & mutuam beneuolentiam in ista vitā mortali. At superius quidquid iam inuenerimus, diuinum est, incipiat homo amare Deum, & non amabit in homine nisi Deum.

Gratiā præcepta seruamus.

Præcepta autem Dei impossibilia non sunt, faciliores autem sunt caritati: nam per eam implentur in nomine Saluatoris, non viribus præsumptis. Imò vitra ea facit libera caritas: qui autem suis viribus ea implere se posse putat, similis est Iudæis. Quæ verba sunt ipsius Augustini, qui de illo mandato dilectionis multa habet, de vera relig. c. 46. de doctr. Christ. l. 1. c. 22. de Spiritu S. lit. C. 36. & tract. 17. in Ioan. Epistol. 32. Quorum omnium summa est, non posse nostris nos viribus mandata obseruare, ideo ad Christum ab ipsa lege deduci, ut gratiæ adiutorio possimus, quod nostro Marte non poteramus.

VERSUS 42.

Dices: Quid vobis videtur de Christo? cuius filius est? dicunt ei David.

QUESTIO I.

Quomodo Christus filius Davidis, & Dominus?

§. 1. **Q**uestionem illis Christus proposuit, ad quam ipsi respondere non poterunt. Non enim David & rex, & pater filium dominum appellat: Imò filius eius Salomon 3. Reg. 1. 19. *Servus regis dicitur.*

Respondere tamen solent nonnulli, propter Messia dignitatem id fieri, ut Iosephum pater & fratres adorarent. Num ego & mater, & fratres tui adorabunt super terram?

Verum quod ad Phariseos attinet, audierant illi toties vocari filium David à populo, & pueris, qui non quemlibet, sed Messiam eo nomine designabant: norant etiam Christum admisisse illum titulum, veluti legitimum: dixerat enim ita prophetatum esse, & si tacerent, lapides filio David acclamarent. Nolebant igitur villo modo indicare, aut concedere Christum esse Dauide maiorem. ne hoc continuo populus arriperet & discipuli, ut hominem pauperem Dauide ipsi præponerent. Hoc autem obseruandum est, ex circumstantijs esse argumentum firmissimum. David enim Christum vocat dominum suum, tum cum ipse imperaret, & filios haberet, inter quos tamen Christus non erat, quomodo igitur Davidis regnantis erat filius, quod de illis tum viventibus David posset intelligi: & tamen vocat eum dominum suum, ut qui tum esset? Nam oraculum habet: Dixit dominus domino meo, sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos sub pedum tuorum. Tum ergo Christus erat, cum illi diceret hoc Deus, & dictum illi hoc à domino fuit, antequam Dauide reuelaretur. In eo igitur contradictio versabatur, quod non posset respondere, quomodo ex posteris Davidis longo post tempore nasciturus, iam tum Davidis regnantis filius diceretur. Non enim sciebat distinctionem dominum Dauide, & sedisse à dextris Dei. Nouatianus adhuc Catholicus de Trinit. cap. 11. Et quomodo quā homo filius David, ita dominus David, quā Deus, nuncupatus est.

§. 2. Nihil vero opus est eorum argutiā, qui Psalmum illum in Ecclesiā non à Dauide, sed ab Ecclesiā, in Ecclesiā personā cantatum aiunt. Christi enim verbis repugnant. Christum ait Christus Dauide dominum appellari, & à Dauide in Spiritu, hoc est, Deo sic reuelante ita vocatum.

Quod si etiam ab Ecclesiā sic canente dictum est. Certè si illi Deus iam id dixerat, iam tum viuere necesse fuit. Non enim sedere iuberet ad dextram eum, qui nondum factus erat.

§. 3. Iudæi Psalmum ab Eliezer seruo Abrahami dictum comminiscuntur, vel à Melchisedeco. Sed eos inscriptio refutat, est enim Psalmus David. Nec sedit Abraham ad dextram Dei, nec dominus erat Melchisedeci, ut cui decimas dederit Abraham. Nec veteres Iudæi tale quippiam obiecerunt: nam recepta erat expositio de Dauide, & Messia. Cætera in Psalmo 109. exposita sunt.

CAPVT